

UUDISTUVA JA OSAAVA SUOMI 2021-2027
EU:N ALUE- JA RAKENNEPOLITIIKAN OHJELMA

Valtakunnallisen teeman toteutuskatsaus

Katsaus 31.10.2024 mennessä toteutuneeseen valtakunnallisen teeman toimintaan ja tuloksiin.

Valtakunnallinen teema	ESR+ -toimintalinja 5: Sosiaalisten innovaatioiden Suomi, Erityistavoite 5.1: Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen Koordinaatiohanke
Yhteyshenkilöt (koordinaatio tms. hankkeen yhteyshenkilö ja rahoittajan vastuuhenkilö)	Tanja Hirschovits-Gerz, Sosiaalisen innovaatiot lastensuojelussa, SOILA-koordinaatiohanke, THL tanja.hirschovits-gerz@thl.fi , 0295247954 Lisätietoa www.thl.fi/soila Hämeen ELY-Keskus: lida Partanen (virkaavapaalla) Karmen Zagar karmen.zagar@ely-keskus.fi 0295 025 160 ja Katja Halle katja.halle@ely-keskus.fi 0295 025 108
Vastuullinen hallinnonala ja ministeriön vastuuhenkilön yhteystiedot	https://rakennerahastot.fi/valtakunnalliset/osallisuus/sosiaalisten-innovaatioiden-koordinaatiohanke Sosiaali- ja terveysministeriö, Yhteisöt ja toimintakyky -osasto / YTO, Lapset ja nuoret -yksikkö / LANU Elina Palola, johtaja, 0295163595, elina.palola@gov.fi Susanna Hoikkala, neuvotteleva virkamies, 029 516 3482, susanna.hoikkala@gov.fi
Teeman toteutusaika	2022–2027
Teeman (EU+ valtio): a) julkinen rahoituskehys b) varaukset c) sidotut valtuudet d) maksetut kustannukset	a) 4 milj. € b) 2 197 732 euroa c) 507 165 euroa d) 448 038,74 euroa

1) Tiivis kuvaus valtakunnallisen teeman sisällöstä ja teemassa rahoitettujen hankkeiden lukumäärä (max. 2000 merkkiä).

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -erityistavoitteessa (ESR+ TL 5.1) uudistetaan lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuollon palveluita sosiaalisesti innovatiivisesti. Valtakunnallinen [SOILA eli Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelussa -koordinaatiohanke](#) ja aluehankkeet muodostavat kokonaisuuden, jossa uudistetaan suomalaista lastensuojelua entistä paremmaksi ja sosiaalisesti sekä taloudellisesti kestävämmäksi. Toiminnan kohderyhmänä ovat ammattilaiset, välillisenä kohderyhmänä 12–25-vuotiaat lapset, nuoret sekä heidän perheensä, Kehittämistyö kohdennetaan [neljään strategiseen teemaan](#): 1) sijoitusten vähentäminen laadukkaita avohuollon palveluita

kehittämällä, 2) vanhemmuuden ja koko perheen tuen vahvistaminen niin, ettei kukaan jäisi yksin, 3) jälkihuollon uudistaminen monialaiseksi aikuistumisen tueksi ja 4) sijaishuollossa olevien lasten mielenterveys- ja päihdeongelmiin vastaaminen nykyistä paremmin palvelujärjestelmää kehittämällä. Kokonaisuuteen on varattu yhteensä 30 M €, josta koordinaatiolle 4 M € vuosina 2022–2027.

Valtakunnallinen SOILA-koordinaatio käynnistyi keväällä 2023. Pää toteuttajana on Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, osatoteuttajina Lastensuojelun Keskusliitto ja Pesäpuu ry. SOILA tukee rahoittajia ja hankehakijoita valtakunnallisesti hankkeiden ideoinnista hankkeiden päättymiseen, skaalaamiseen ja systeemiseen muutokseen saakka. Aluehankkeissa paikallisia palveluita uudistetaan rohkeasti kiinnittyen valtakunnallisen yhteiskehittämistä tukevaan oppimisverkostoon. Keskeisenä tulosindikaattorina erityistavoitteessa on palveluiden laadun parantuminen niin, että lasten, nuorten ja perheiden arjen pärjäävyys vahvistuvat.

Vuoden 2023 rahoitushaussa rahoitettiin 13 aluehanketta. Hankkeet ovat käynnistyneet 14 eri maakunnan alueella ja niiden suunniteltu rahoitus on 8,86 M €. Vuoden 2024 rahoitushakuun jätettyjen 24 hakemuksen arviointi on ELY-keskuksissa käynnissä. Vuonna 2025 avataan kolmas hakukierros osassa maakunnista.

2) Kuvaus valtakunnallisen teeman konkreettisesta toiminnasta 31.10.2024 mennessä (max. 4000 merkkiä).

SOILA-koordinaatiohanke käynnistyi keväällä 2023 vauhdittamaan erityistavoitteen valtakunnallista käynnistämistä ja toteutusta. Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelussa on temaattisesti uusi rahoituskohte ELY-keskuksille. Myöskään hyvinvointialueilla ei ole totuttu hyödyntämään ESR+ rahoitusta lastensuojelun kontekstissa eikä sosiaalisten innovaatioiden viitekehys ole ollut tuttu.

SOILA on vahvistanut rahoittajien lastensuojelun osaamista ja hakijoiden sosiaalisten innovaatioiden osaamista tarjoamalla monipuolista tukea ja materiaalia. Vuonna 2023 SOILA työsti [hankehakujen tueksi apukysymykset](#), joita käytetään jatkossa myös hankkeiden tulosten arvioinnissa. Ohjelmakauden seurannan ja arvioinnin tueksi on julkaistu [arviointikehikko](#). SOILA on järjestänyt avoimia yhteiskehittämisen foorumeita, innovaatio- ja ekosysteemivalmennuksia, hankehakua tukevia tilaisuuksia sekä valmennuksia hakijoille ja muille teemasta kiinnostuneille ammattilaisille, johdolle ja kokemustaustaisille. Yhteensä tilaisuuksiin on osallistunut n. 1300 eri ihmistä, yhteensä n. 2500 kertaa. Yhdessä muiden kanssa järjestettyihin tilaisuuksiin on osallistunut n. 2000 ihmistä. Osallistujia on ollut kaikilta hyvinvointialueilta ja Helsingistä. Lisäksi on tehty sidosryhmätyötä mm. muiden koordinaatiohankkeiden, hyvinvointialueiden johdon, sosiaalialan osaamiskeskusten, Itlan, Innokylän ja kansainvälisten verkostojen kanssa.

Keväällä 2024 julkaistiin [Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelussa -katsaus](#), jossa tarkasteltiin aiempaa lastensuojelun kehittämistä Suomessa sosiaalisten innovaatioiden piirteiden avulla. Lastensuojelun kokeneet nuoret avasivat puolestaan strategisia teemoja [Kokemusnäkökulmia lastensuojelun uudistamiseen](#) -julkaisussa. Tietopohja auttaa ymmärtämään taustaa, jonka varassa sosiaalisia innovaatioita rakennetaan. SOILAn asiantuntijat ja kokemustaustaiset ovat kirjoittaneet yhteensä 22 blogia sekä tiedotteita, työn alla on myös tutkimusartikkeleita. [Julkaisu](#) on

koottu SOILAn verkkosivuille. SOILAn verkostokirje tavoittaa yli 400 lukijaa kahden viikon välein. Verkostokirje toimii viestintäalustana myös aluehankkeille.

Aluehankkeissa tehtävä kehittämistyö on käynnistynyt vuonna 2024. Seitsemässä hankkeista kehittämiskohteena on vanhemmuuden ja koko perheen tukeminen. Sijoitusten vähentäminen on kehittämiskohteena kahdessa hankkeessa ja jälkihuolto kolmessa. Kymmenessä hankesuunnitelmassa mainitaan lasten ja nuorten kanssa yhdessä kehittäminen. Osallisuuden edistämisen lisäksi keskeisesti mainitaan monitoimijaisen yhteistyön vahvistaminen. Hyvinvointialueiden mukana olo on rahoituksen saamisen edellytys. Viidessä hankkeessa hyvinvointialue on päätoteuttajana, neljässä osatoteuttajana ja neljässä kumppanina. Aluehankkeista laaditaan SOILAn verkkosivuille [hankekortit](#), joiden avulla viestitään hankkeista ja niiden kehitteillä olevista innovaatioista.

SOILA on julkaissut [Toiminnan periaatteet ja palvelulupauksen](#), jossa luvataan tarjota tukea jokaiselle aluehankkeelle. Hankekohtaisissa sparrauksissa hankkeiden toimintaa mm. jäsennetään [sosiaalisten innovaatioiden spiraalin avulla](#). Näin syntyy ymmärrystä yksittäisten hankkeiden suhteesta kansalliseen yhteiskehittämiseen, skaalaamiseen ja systeemiseen muutokseen. Vuonna 2024 käynnistettiin aluehankkeiden ja SOILAn yhteinen, valtakunnallinen oppimisverkosto ja avattiin Howspace alusta vuoropuhelulle. Syksyllä pidettiin ensimmäinen kasvokkainen valtakunnallinen tapaaminen Helsingissä. SOILA tukee yhdessä oppimista tarjoamalla fasilitoituja yhdessä oppimisen paikkoja ja prosesseja mm. strategisten teemojen mukaan, kutsuu aluehankkeiden johdon kuukausittain vertaisreflektioon, vauhdittaa hankkeiden välistä vertaiskehittämistä ja -arviointia, vahvistaa toimijoiden ekosysteemi- ja innovaatio-osaamista sekä tarjoaa viestinnän ja vaikuttamisen tukea ja yhteisviestinnän paikkoja. SOILAn nuorista ja vanhemmista koostuvat kokemustaustaisten asiantuntijoiden ryhmät tukevat aluehankkeissa tehtävää osallisuuden edistämistä.

3) Arvio valtakunnalliselle teemalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta tarkastelujaksolla ja kumulatiivisesti toiminnan käynnistymisestä (max. 2000 merkkiä).

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -erityistavoitteen toiminta on käynnistynyt täyteen vauhtiin syksyllä 2024. Ohjelmakausi on onnistuttu tekemään tutuksi kaikilla hyvinvointialueilla ja kaikissa maakunnissa, vaikka toimintaa ei kaikkialla vielä ole käynnissä.

Viestintä toimii monikanavaisesti koordinaatiohankkeen yhteistyönä yhdessä aluehankkeiden kanssa. Kaikki aluehankkeet ovat tiiviissä yhteistyössä SOILA-koordinaation kanssa, mikä vauhdittaa kansallista lastensuojelun uudistamista. Uusia hankkeita odotetaan käynnistyvän vuoden 2025 puolella ja kolmannen hakukierroksen osalta hankekenttä laajenee edelleen. Tavoitteena on laajentaa kattavuutta 14 maakunnasta kaikkiin maakuntiin. Rahoituksen on tarkoitus kohdentua neljän strategisen tavoitteen mukaiseen toimintaan. Nyt käynnissä olevissa hankkeissa strateginen teema neljä on jäänyt vähäiselle huomiolle. Jo syksyllä 2023 käynnistettiin toimia ko. strategisen tavoitteen vahvistamiseksi järjestämällä mm. työpajoja ja tilaisuuksia teemaan liittyen. Hankekauden edetessä aluehankkeiden sisällöllistä kattavuutta ja laadullista toteutumista seurataan ja arvioidaan. Tuen ja yhdessä oppimisen prosessien avulla aluehankkeissa tehtävää työtä pyritään kohdentamaan strategisten tavoitteiden kannalta oleellisen toimintaan. Alueiden ja kansallisen tason jatkuva vuoropuhelu on ollut ja on keskeinen elementti kehittämisessä. Sosiaalisten innovaatioiden osaamisen vahvistamiseen on panostettu

valmennuksilla ja tuottamalla tietosisältöjä sekä verkkoon että järjestämällä tilaisuuksia ja sparrauksia kohdennetusti käynnissä oleville hankkeille yhteisesti ja hankekohtaisesti.

Kokonaisuudessa toiminta etenee tavoitteiden suunnassa haastavasta toimintaympäristöstä (mm. hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne) huolimatta.

4) Kuvaus tulevana vuonna toteutettavasta toiminnasta ja suunnitelluista painotuksista (esim. hakuihin liittyen) (max. 2000 merkkiä)

Vuonna 2025 toteutusvaihe aluehankkeissa jatkuu. SOILA-koordinaation tuki aluehankkeiden monipuoliselle vertaiskehittämiselle vahvistuu niin strategisten teemojen, viestinnän kuin arvioinninkin suhteen. Myös osallisuustyötä jatketaan ja se vahvistuu aluehankkeiden kehittämiseen osallistuvien kokemustaustaisten ja SOILA-koordinaation toimijoiden välillä. Sosiaalisten innovaatioiden spiraalin mukaisen vaiheittaisen tuen kokonaisuus jatkuu. Vuorossa on aluehankkeille suunnattu kokeilukiihdyttämö, jossa SOILA tarjoaa tukea konkreettisten kokeilujen menestykselliseen toteuttamiseen sekä niiden iterointiin ja vertaissparraukseen. Valmennukset jatkuvat vakiinnuttamisen, skaalaamisen ja systeemisen muutoksen tuella vuonna 2025 Keskeisenä ajatuksena on juurruttamisen petaaminen ekosysteemyöllä jo hankkeiden ideointi- ja kokeiluvaiheista lähtien. Strategisten tavoitteiden mukaisissa oppimisverkostoissa jatketaan sisällöllistä yhteiskehittämistä myös ulkopuolista asiantuntemusta ja verkostoja hyödyntäen. Syksyllä 2025 käynnistetään tulosten mallintamisen ja näkyväksi tekemisen tuki mm. mallintaminen Innokylään.

SOILA-koordinaatio vastaa Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen ohjelman kokonaisuuden arvioinnista. [Arviointikehikkoa](#) jatkojalostetaan ja seurantaa sekä arviointia toteutetaan hankekauden edetessä. Hankehaun aikaisia [apukysymyksiä](#) hyödynnetään hankkeiden tulosten ja mallinnusten arvioinnissa.

Vuoden 2025 lopussa on tarkoitus julkaista Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -toiminnan väliraportti.

Vuonna 2025 odotetaan päätöksiä ELY-keskuksista uusista käynnistyvistä hankkeista. Koordinaatiohanke tukee uusien hankkeiden ripeää käynnistymistä. Vuonna 2025 käynnistetään rahoitushaut yhdessä ELY-keskusten kanssa.

SOILA-koordinaatiohankkeen rahoitus on myönnetty 1/2026 saakka. Vuonna 2025 suunnitellaan koordinaation jatkoa loppuohjelmakauden ajaksi.

5) Kuvaus teeman yhteyksistä alueelliseen toimintaan, esim. toteutuneet toimenpiteet ja yhteistyö (max. 2000 merkkiä)

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen erityistavoitteen mukainen aluetoiminta on osa hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevan lastensuojelun kehittämistä ja siten selkeä osa alueellista toimintaa. Vaikka kaikissa rahoitusta saaneissa aluehankkeista hyvinvointialue ei ole pää- tai osatoteuttajana, tulee kehittämistyön keskiössä olla lastensuojelun palvelut ja hyvinvointialueet ovat näissäkin mukana yhteistyösopimuksilla. Hyvinvointialueiden lisäksi

toteuttajina tai kumppaneina toimivat mm. oppilaitokset (lähinnä AMK), sosiaalialan osaamiskeskukset ja järjestöt sekä yritykset.

SOILA-koordinaatiohanke edistää ekosysteemyötä alueilla tarjoamalla tähän valmennusta. Yhteistyötä tehdään keskeisten sidosryhmien kanssa hyvinvointialueilla niin kansallisesti kuin myös kansainvälisesti. Vuoden 2025 aikana vahvistetaan yhteistyötä hyvinvointialueiden ja sosiaalialan osaamiskeskusten sekä muiden uudistamista vauhdittavien toimijoiden ja organisaatioiden kanssa. Esimerkiksi SOILA kutsuu koolle vuoden 2025 alussa jälkihuollosta vastaavat johtajat hyvinvointialueilta. SOILA-koordinaatio on myös valtakunnallisessa kehittämisverkostossa, jossa keskiössä on lastensuojelun kehittäminen. Yhteistyö on käynnissä mm. Itlan ja Innokylän toimijoiden kanssa.

6) Linkkejä valtakunnallisesta teemasta kertoville verkkosivuille

www.thl.fi/soila

Linked In: **SOILA, Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelussa.**

7) Valtakunnallisesta teemasta rahoitettujen hankkeiden lista erillisenä liitteenä

Liitteenä on aluehankkeista kootut hankekortit, jotka löytyvät myös www.thl.fi/soila --> hankkeet verkkosivuilta [täältä](#).